

Рамон Женер

Історія одного рояля:

31887

*Премія імені Рамона Люля
за літературні твори
каталонською мовою*

З каталонської переклав
Ігор Оржицький

роман

*The translation of this work has been supported
by the Institut Ramon Llull*

*Переклад твору зроблений за підтримки
Інституту Рамона Люля*

LLLL institut
ramon llull

Ramon Gener

**HISTÒRIA
D'UN PIANO
31887**

Columna

Рамон Женер

ІСТОРІЯ ОДНОГО РОЯЛЯ: 31887

З каталонської переклав

Ігор Оржицький

ВИДАВНИЦТВО АНЕТТИ АНТОНЕНКО
ЛЬВІВ

УДК 821.134.2
Ж-54

Рамон Женер
ІСТОРІЯ ОДНОГО РОЯЛЯ: 31887

Роман

З каталонської переклав Ігор Оржицький

Перекладено за виданням:

RAMON GENER HISTÒRIA D'UN PIANO 31887

col·lecció clàssica

primera edició: març del 2024

© *ramon gener, 2024*

© *columna edicions, llibres i comunicació, s.a.u. av. diagonal,*

662-664-08034 barcelona

ISBN: 978-84-664-3168-2

www.columnaedicions.cat

Роман, написаний знаним в Іспанії піаністом і популяризатором музики, розповідає не лише про музику та музикантів. Це книжка про історію Європи й людські долі протягом більш ніж століття. Оповідь охоплює обидві Світові війни, робить часові відступи в історію попередніх віків та європейської музики, зокрема, а сам оповідач — наш сучасник, що теж зазнав проблем через епідемію ковіду. Географічний простір — якнайширший: від Західної Європи, через Польщу й аж до Британської Індії. І все це об'єднує драматична, але щаслива доля рояля, який упродовж цього буремного часу мав кількох власників, перш ніж у казковий спосіб потрапити до рук оповідача. Саме в казковий, бо події дуже органічно пов'язує наскрізний образ загадкового настроювача, схожого на гнома з польського пралісу.

Книжка сподобається не лише знавцям музики, але й поціновувачам інтелектуальної та дещо пригодницької оповіді.

Усі права застережено. Жодної частини цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати в будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко».

© Ramon Gener, 2024

© Ігор Оржицький, український переклад, 2025

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2025

ISBN 978-617-553-102-0

Коріні,
*Mein Schatzi*¹

¹ Моїй золотенькій (нім.). — Прим. перекладача.

Тієї самої миті, уперше побачивши рояль, вона з абсолютною певністю зрозуміла, що оцей і має бути. Цей і жоден інший.

Радість, яку вона відчула побачивши його, була такою великою, що втома від подорожі потягом, який привіз її з Магдебурґа, зникла умить, наче за помахом чарівної палички.

Того осіннього ранку наприкінці жовтня 1915 року, ранку, який вона так ретельно спланувала, дзвінок будильника підняв її, як завжди, за годину до сходу сонця. Поснідавши й склавши свої заощадження в сумочку, вона сховала листи від сина у внутрішню кишеню шубки, яку їй подарував покійний чоловік, і вийшла з дому.

На вокзалі на неї чекав потяг, огорнутий клубом пари. З рішучістю, людини, яка відчуває, що робить правильно, вона сміливо пройшла поміж людей, що блукали туди-сюди по перону, і зайшла в останній вагон. Після такого собі слалому по захаращеному проході, вона таки дісталася свого місця. Вона стала навшпиньки, щоб розмістити сумку на багажній полиці, й улаштувалася біля вікна, не знімаючи шубки.

За кілька хвилин начальник станції проспівав останнє попередження:

— Пасажири, займіть місця у вагонах.

Зробив він це баритонем таким яскравим і добре поставленим, що весь перонний гамір затих, слухаючи його. З лукавою усмішкою того, хто на мить перетворюється на головного героя, він владним порухом дістав з кишені сріблястий свисток. Подивився ліворуч і праворуч,

пересвідчившись, що привернув загальну увагу, і тоді, точнісінько, коли станційний годинник показав 7:23, засюрічав протяжно й заклично. Підострожений свистком, перон знову прийшов у рух, а вугілля дало поживу нутрошам старого залізного коня Пруської державної залізниці. Важкі триби коліс прокинулися і, ніби йшлося про довготривале *accelerando rossiniano*¹, потяг рушив, потроху набираючи запрограмованої швидкості: *andante assai grazioso*.

Заколисані *ostinato* стуку коліс старої гагатової залізниці, спалахами світанкового сьйва, що вгадувалися на сході, та осінніми пейзажами Саксонії, пасажири поснули. Сон здолав їх, ніби апостолів у Гетсиманському саду. Знемоглися одне за одним.

Усі, окрім неї.

Вона вместилися на дерев'яному сидінні біля вікна, та їй не давала заснути причина, що й змусила сісти на цей потяг.

І раптом, якраз коли напівморок відкрив дорогу першому ранковому світлу, розчервоніле сонце, не спитавшись, прослизнуло через вікно просто в її думки. Безмежність королівської величі світила поглинула її увагу, і водночас, завдяки ефекту контражуру, обдарувала її відображенням вагонне скло. Ортруд Шульце спробувала розпізнати там веселу жінку, якою вона колись була. Життерадісну жінку, яка закохалася, вийшла заміж і стала матір'ю. Вона намагалася з усіх сил, а таки не віднайшла її. Відбиток показав їй сумну і втомлену жінку, що у свої сорок п'ять років боролася, аби пережити удари життя й абсурд війни. Тільки ще й досі золотаве волосся, очі зелено-оливкового кольору, бездоганні білі зуби й прихована гідність виразу обличчя зберігались у відображенні, нагадуючи про щастя часів, що були колись, та вже проминули.

¹ Усі виділені автором італійські музичні терміни пояснюються у створеному ним «Глосарії», розміщеному наприкінці книжки. — Прим. перекладача.

Щастя, підступно вкрадене лихою долею, яка занапастила життя її чоловіка ще до того, як він став батьком. Лиха, невгамовна фатальність, двічі забрала в неї єдиного сина. Удруге, коли послала його на західний фронт боротися проти Антанти. То був фатальний жовтневий день 1914 року. А було йому лише двадцять літ.

— Не переймайся, мамо, — сказав він, прощаючись. — Усі кажуть, на Різдво війна вже скінчиться й ми зможемо повернутися додому.

Так само, як він, понад мільйон молодих німців прощалися того дня з матерями. Як і він, понад мільйон молодих німців пробували втішити їх оманною, що то тільки на чотири дні, що все скоро минеться.

Тевтонські газети й справді сурмили, що війна закінчиться до Пасхи. Запевняли, ніби план, кілька років тому розроблений генералом Альфредом фон Шліфеном, був геть досконалим, швидким та ефективним, просто несхибним. З упевненістю, яку дає прогноз на папері, усі вважали себе непереможними велетнями. Почувалися сильнішими за Голіафа; розгромити галів, увійти в Париж та успадкувати Земну кулю було справою чотирьох днів. Завиграшки.

Та минуло Різдво, і 1915 рік відкрив мільйону юнаків, мільйону матерів і більш як шістдесяті п'яти мільйонам німців, що все закрутилося геть в інший спосіб. Британці прийшли на допомогу французам і змогли загальмувати просування Німецької імперії до Парижа. Відтоді сили зрівнялися, і фронт перетворився на траншею, вогнем пропалену через серце Європи. Смертельний рів, що тягся від Ла-Маншу аж до Швейцарії. Пастка, у яку потрапив її одинак в Артуа, неподалік від Арраса; місцина під сірим небом і в невизначеному часі. Місце, де надія конала в агонії *adagio* з присмаком подорожі без зворотного квитка.

І отак чотири дні перетворилися на тижні, а тижні — у місяці, ще місяці, і Ортруд, як і її син, теж опинилася в пастці траншеї. Тільки вельми відмінної, якою став її

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.